

สรุปผลการประชุมวิชาการที่ประชุมคณบดีและหัวหน้าสถาบันการศึกษาพยาบาลของรัฐ

เรื่อง การจัดการศึกษาพยาบาล สำหรับศตวรรษที่ 21

วันที่ 12-13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2557

ณ โรงแรมอมารีแอร์พอร์ต ดอนเมือง

.....

บทนำ

ปัจจุบันการจัดการศึกษาเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 เนื่องจากบริบทของโลกที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว ทั้งการพัฒนาเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงทางสังคม สิ่งแวดล้อม การศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องมีการพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว การจัดการศึกษาพยาบาลจำเป็นต้องเปลี่ยนตามกระแสสังคมที่จะมุ่งกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์มีความคิดเชิงวิพากษ์ วิจัยเพิ่มมากขึ้นเพื่อสร้างพยาบาลมืออาชีพตามความคาดหวังของสังคมในอนาคต

การศึกษาคืออะไร (พูลสุข หิคนานท์ 2557)

การศึกษาคือ

- กระบวนการขับเคลื่อนเพื่อสร้างการเรียนรู้อย่างไม่รู้จบ
- การสร้างความรู้ ทักษะ ทศนคติ พฤติกรรมที่ดีต่อผู้เรียน
- การสร้างคุณค่าให้กับบุคคล
- การยกระดับสติปัญญาความคิด
- ความใฝ่เรียน พัฒนตนเอง การตั้งคำถามอย่างสร้างสรรค์
- ความศรัทธาในความรู้

ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับปรัชญา สาขาประสบการณ์นิยม (Pracmatism)

แนวคิดเกี่ยวกับ Self Directed Learning

โนว์(Knowes, 1975) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษด้วยตนเอง ดังนี้

- ผู้ริเริ่มเรียนรู้ด้วยตนเองนั้นจะเรียนรู้ได้ดีกว่า ผู้ที่รอรับความรู้จากผู้อื่น เรียนอย่างตั้งใจ มีจุดมุ่งหมาย มีแรงจูงใจและยังใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้สูงกว่าการได้รับความรู้จากผู้อื่น
- การเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ ที่เมื่อเป็นผู้ใหญ่มีการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

- นวัตกรรมใหม่ รูปแบบกิจกรรมใหม่ๆการเรียนรู้แบบอิสระ

จะเป็นรูปแบบของกิจกรรมการศึกษาที่เพิ่มบทบาทของผู้เรียนรับผิดชอบกระบวนการเรียนรู้ของตนเองด้วยตนเองมากขึ้น

- การเรียนรู้เพื่อตนเองเป็นลักษณะของการเรียนรู้เพื่อการอยู่รอด ของมนุษย์ตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา และทวีมากขึ้นตามความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี เป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องของมนุษย์

แนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ผู้ใหญ่มีแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนจากประสบการณ์และความสนใจเพื่อจะตอบสนองความต้องการของตนเอง และรู้ว่ามีสิ่งใด ประสบการณ์คือแหล่งเรียนรู้อันมีค่าของการศึกษาผู้ใหญ่ ดังนั้น การจัดการเรียนรู้เน้นการวิเคราะห์ หรือใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาให้เกิดประโยชน์ ครุจึงเป็นผู้สนับสนุนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร ความเชื่อแนวทางการเรียนรู้แบบผู้ใหญ่ดังนี้

1. ความต้องการ (Need to Know) ผู้ใหญ่มีความต้องการเรียนรู้ในสิ่งที่จะนำความรู้มาทำอะไรต่อไป
2. ผู้เรียนมีหลักการของตนเอง ผู้ใหญ่ต้องการกลุ่มและเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกัน
3. ประสบการณ์ ควรจัดให้มีการเสนอประสบการณ์ การแสดงความคิดเห็น การอภิปราย การแก้ปัญหา กรณีศึกษาให้กลุ่มได้เรียนรู้ร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
4. ความพร้อมที่จะเรียน โดยการแนะนำ การให้คำปรึกษา การกระตุ้นให้เห็นความก้าวหน้าในงานและชีวิต เป็นต้น
5. การจัดการเรียน เน้นแนวทางพัฒนางานเพื่อแก้ปัญหาจากการทำงาน
6. แรงจูงใจ จากการได้งานที่ดีกว่าเงินเดือนสูงกว่า

การจัดการศึกษาด้านสุขภาพสำหรับศตวรรษที่ 21: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ(ประสิทธิ์ วัฒนาภา 2557)

จากการที่องค์การอนามัยโลกกำหนดให้ ปี ค.ศ.2010-2013 มีการจัดการศึกษา Transformative Education ต้องให้นักศึกษามีความสามารถในศตวรรษที่ 21แนวคิดและการจัดการเรียนการสอนจึงปรับเปลี่ยน เป็นการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 แนวคิดและการประเมินผล เน้น Outcome- Base ,Competency -Baseevaluation

Transformative Education เป็นทฤษฎีว่าด้วยกระบวนการของการปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อเรื่องราวต่างๆ โดยแบ่งการปรับเปลี่ยนออกเป็น 3 ด้าน หรือ มิติ ดังนี้

ด้านจิตวิทยา การปรับเปลี่ยนความเข้าใจในตน

ด้านความเชื่อ การปรับเปลี่ยนระบบสร้างความเชื่อ

ด้านพฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงในวิถีการใช้ชีวิต

Transformative Education จะพัฒนาให้บุคคลนั้นๆสามารถสร้างสรรค์ความคิดต่างๆได้ด้วยตนเอง ไม่ใช่ถูกชี้นำ ความเชื่อ ความรู้สึก หรือการตัดสินใจของผู้อื่นเป็นหลัก แต่ยังเปิดใจรับฟังความคิดเห็นหรือเหตุผลของผู้อื่นประกอบการพิจารณา โดยอาศัยกระบวนการคิดเชิงวิพากษ์

กระบวนการหลัก Transformative Education

1. สังเกตเหตุการณ์ที่พบเห็นที่มีความแตกต่างกันและพิจารณาหาข้อสรุป
2. พิจารณาเชิงวิพากษ์ของเหตุและผลของข้อสรุปที่แตกต่างกันนั้น หมั่นตั้งคำถามเพราะอะไร เกิดอะไร เชื่อมโยงอย่างไร โดยพิจารณาจากเหตุที่ตนเองคิด และพิจารณารับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีมุมมองหลากหลาย
3. หาข้อสรุปจากเหตุผลต่างๆแล้วนำมาปรับแนวคิดข้อสรุปเดิมของตนซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรม
4. ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยใช้กระบวนการคุย ซักถาม ขวนหาคำตอบ โดยการเปลี่ยนมุมมองเป็นมุมมองของผู้รับบริการ แล้วเราจะทำงานกับเขาอย่างไร
5. กระบวนการตอบคำถามใช้ Reflection ทั้ง Self Reflection และ Group Reflection
6. นอกจากนี้ยังอาจใช้ Interactive IT มาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้และเข้าถึงข้อมูล

แนวคิดและวิธีการจัดการเรียนการสอน

แนวทางการสอนในศตวรรษที่ 21 มีดังนี้

1. Authentic Learning เป็นการเรียนรู้ที่เน้นสถานการณ์จริง ทั้งในห้องเรียนและเรียนรู้ร่วมกับบุคลากรด้านสุขภาพอื่นๆ
2. Internal Motivation ความสนุกสนานจะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น เพราะเกิดจากแรงจูงใจภายใน
3. Mental Model Building เป็นวิธีทำให้เกิดการเรียนรู้จากการประสมประสานความคิด ความจริง ความสัมพันธ์ของสิ่งหรือเรื่องราวต่างๆข้อสรุปแม้กระทั่งความเข้าใจผิดที่เคยเกิดขึ้นจากสิ่งนั้นๆ

หลักการสอนให้น้อยลง แต่เรียนรู้มากขึ้น “Teach Less Learn More”

1. Multiple Intelligence นักศึกษาแต่ละคนเรียนรู้ไม่เหมือนกัน ดังนั้นสาระต่างๆควรจัดให้มีการเรียนรู้มากกว่า 1 วิธีหรือรูปแบบ
2. Social Learning การเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย และการกระตุ้นให้มีการทำการสะท้อนความคิดเห็น(Reflection)และร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์กรณีต่างๆที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง
3. Technology – assisted Learning การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยการเรียนรู้
4. Learning by Doing การเรียนรู้โดยการปฏิบัติ ทำให้เกิดความเข้าใจถึงหลักการของสาระต่างๆดีขึ้น

หลักการประเมิน ประเมินตามผลลัพธ์ที่เป็นลักษณะที่พึงประสงค์

1. Competency –Base

- OSCE

- Standardized Patients

- Simulation Lab.

2. Emphasis on Formative Evaluation

3. Portfolio

ห้องเรียนกลับทาง (เดซิร์ต สุขกำเนิด 2557)

องค์ประกอบการเรียนรู้ทางเศรษฐศาสตร์ ประกอบด้วย

ในการถกแต่ละครั้ง ต้องครอบคลุมองค์ประกอบทั้งสามด้าน จะเริ่มจากด้านไหนขึ้นอยู่กับการเรียนรู้แต่ละครั้ง หากเริ่มจากประสบการณ์โดยตรงของนักศึกษา นักศึกษาจะมีส่วนร่วมมากขึ้น ชีวิตผู้คนที่เกี่ยวข้องผ่านสื่อต่างๆ จากประสบการณ์ความเหนื่อยยาก หรือจุดพลิกผันในชีวิตของผู้คน ล้วนเป็นสิ่งที่ผู้เรียนมีความสนใจอยากรู้ โดยเฉพาะเครื่องมือ เช่น เกมจำลองที่สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดความสามารถในการเรียนรู้ และตัดสินใจร่วมกับผู้อื่น จะช่วยให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ในการเจรจาต่อรอง การโน้มน้าว การจูงใจแล้วนำประสบการณ์ของการเล่นเกมมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในประสบการณ์จริง แล้วจึงเชื่อมโยงสู่หลักการ

เมื่อถึงท้ายชั่วโมง การสรุปเป้าหมายการเรียนรู้แต่ละครั้งเป็นสิ่งสำคัญมาก ผู้สอนจะต้องสรุป และทวนย้ำถึงเป้าหมายของการกลับทางการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสรุป เพื่อให้ผู้เรียนมั่นใจว่า สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตจริง นอกจากนี้ผู้สอนต้องชี้ให้เห็นถึงโอกาสของการเรียนรู้ในสถานการณ์ต่างๆ

เครื่องมือเพื่อการปฏิรูปการศึกษาของไทยอย่างระบบ (จันทวรรณ ปิยะวัฒน์ 2557)

พยาบาลมืออาชีพ

คำถามเราต้องการอะไรจากจัดการศึกษา

ครูมืออาชีพ

ผู้เรียน ศต. 21

ติดตามของท่าน ดร. จันทวรรณ จาก GotoKnow

บทสรุป

ดังนั้นในฐานะผู้จัดการเรียนการสอนพยาบาลต้องมีการปรับตัว

พัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วยความเป็นอาจารย์พยาบาลมืออาชีพในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

จันทวรรณ ปิยะวัฒน์ 2557 เครื่องมือเพื่อการปฏิรูปการศึกษาของไทยอย่างระบบ เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมวิชาการที่ประชุมคณบดีและหัวหน้าสถาบันการศึกษาพยาบาลของรัฐเรื่อง การจัดการศึกษาพยาบาล สำหรับศตวรรษที่ 21 วันที่ 12-13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2557 ณ โรงแรมมารีแอร์พอร์ต ดอนเมืองกรุงเทพฯ

เดชรัตน์ สุขกำเนิด 2557 เมื่อห้องเรียนกลับทางการเรียนรู้ของผมไม่อดีตต่อไป เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมวิชาการที่ประชุมคณบดีและหัวหน้าสถาบันการศึกษาพยาบาลของรัฐเรื่อง การจัดการศึกษาพยาบาล สำหรับศตวรรษที่ 21 วันที่ 12-13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2557 ณ โรงแรมมารีแอร์พอร์ต ดอนเมืองกรุงเทพฯ

พลสุข หิงคานนท์ 2557 Innovation for Transformative Learning in Educatio เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมวิชาการที่ประชุมคณบดีและหัวหน้าสถาบันการศึกษาพยาบาลของรัฐเรื่อง การจัดการศึกษาพยาบาล สำหรับศตวรรษที่ 21 วันที่ 12-13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2557 ณ โรงแรมมารีแอร์พอร์ต ดอนเมืองกรุงเทพฯ

เขียนโดย ผศ.ทิพย์วรรณ นิลทยา

วันเสาร์ที่ 15 มีนาคม 2014 เวลา 00:00 น. - แก้ไขล่าสุด วันเสาร์ที่ 15 มีนาคม 2014 เวลา 20:23 น.

ประสิทธิ์ วัฒนภา 2557 การจัดการศึกษาด้านสุขภาพสำหรับศตวรรษที่ 21: จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ

เอกสารประกอบการบรรยายการประชุมวิชาการที่ประชุมคณบดีและหัวหน้าสถาบันการศึกษพยาบาลของรัฐเรื่อง การจัดการศึกษาพยาบาล สำหรับศตวรรษที่ 21 วันที่ 12-13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2557 ณ โรงแรมอมารีแอร์พอร์ต ดอนเมืองกรุงเทพฯ

บันทึกนี้เขียนที่ [GotoKnow](#) โดย [ผศ.ทิพย์วรรณ นิลทยา](#)